

Pravomoci EU

Zásada svěřených pravomocí.

Typy pravomocí EU

Článek 5 Smlouvy o EU

2. Podle **zásady svěřených pravomocí** jedná Unie pouze v mezích **pravomocí svěřených jí ve Smlouvách členskými státy pro dosažení cílů** stanovených ve Smlouvách. Pravomoci, které nejsou Smlouvami Unii svěřeny, náležejí členským státům.

UNIE MÁ JEN TY PRAVOMOCI, KTERÉ JÍ ČLENSKÉ STÁTY DOBROVOLNĚ A VĚDOMĚ PŘEDALY SE SOUHLASEM SVÝCH PARLAMENTŮ !

Typy pravomocí:

- 1. výlučné,**
- 2. sdílené a**
- 3. podpůrné, koordinační a doplňkové.**

1. Výlučné pravomoci

Taxativní výčet:

- celní unie
- stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu
- měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro
- zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky
- společná obchodní politika

2. Sdílené pravomoci

V OBLASTECH:

- vnitřní trh
- sociální politika
- hospodářská, sociální a územní soudržnost
- zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů
- životní prostředí
- ochrana spotřebitele
- doprava
- transevropské sítě
- energetika
- prostor svobody, bezpečnosti a práva
- společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví
- činnost v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a vesmíru
- společná politika v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci

3. Podpůrné, koordinační a doplňkové pravomoci

- ochrana a zlepšování lidského zdraví
- průmysl
- kultura
- cestovní ruch
- všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání (školství), mládež a sport
- civilní ochrana
- správní spolupráce

Principy subsidiarity a proporcionality

- Týkají se rozsahu VÝKONU PRAVOMOCÍ, ne jejich vymezení
- Článek 5 Smlouvy o EU
- 3. Podle **zásady subsidiarity** jedná Unie v oblastech, které nespádají do její výlučné pravomoci, pouze tehdy a do té míry, **pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy** na úrovni ústřední, regionální či místní, ale spíše jich, z důvodu jejího rozsahu či účinků, může být **lépe dosaženo na úrovni Unie.**
- *Cíl: rozhodovat co nejvíce na úrovni nejbližší občanům.*
- Orgány Unie uplatňují zásadu subsidiarity v souladu s **Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality.**
Vnitrostátní parlamenty dbají na dodržování zásady subsidiarity v souladu s postupem uvedeným v tomto protokolu (žlutá a oranžová karta)

Principy subsidiarity a proporcionality

- Zásada subsidiarity stanovuje **nejvhodnější míru intervence** v oblastech pravomocí sdílených mezi EU a členskými státy. Ve všech případech smí EU zasáhnout jen tehdy, když je schopná jednat účinněji než členské státy. Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality uvádí tři kritéria, na jejichž základě se posuzuje vhodnost intervence na evropské úrovni:
 - má činnost nadnárodní aspekty, které členské státy nemohou uspokojivě vyřešit?
 - byla by činnost nebo nečinnost členského státu v rozporu s cíli Smlouvy?
 - přináší činnost na evropské úrovni zjevné výhody?

Principy subsidiarity a proporcionality

- Článek 5 Smlouvy o EU
- 4. Podle **zásady proporcionality** nepřekročí obsah ani forma činnosti Unie rámec toho, co je **nezbytné pro dosažení cílů Smluv**.
- **Protokol o používání zásad subsidiarity a proporcionality**: povinnost Komise doprovázet návrhy legislativních aktů informacemi umožňujícími posoudit soulad se zásadami subsidiarity a proporcionality (v podstatě se nedodrží – jen formální „zdůvodnění“).

„Flexibilita“

Článek 352

(bývalý článek 308 Smlouvy o ES - rozšířený)

- 1. Ukáže-li se, že **k dosažení některého z cílů** stanovených Smlouvami je **nezbytná určitá činnost Unie** v rámci politik vymezených Smlouvami, které však k této činnosti **neposkytují nezbytné pravomoci, přijme Rada na návrh Komise jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu vhodná ustanovení**. Pokud jsou dotyčná ustanovení přijímána Radou zvláštním legislativním postupem, rozhoduje rovněž jednomyslně, na návrh Komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
- 2. V rámci postupu pro kontrolu zásady subsidiarity podle čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii upozorní Komise vnitrostátní parlamenty na návrhy založené na tomto článku.
- 3. Opatření založená na tomto článku nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států v případech, kdy Smlouvy tuto harmonizaci vylučují.
- 4. Tento článek nemůže sloužit jako základ pro dosažení cílů stanovených v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky

„Oboustranná flexibilita“

- Článkem 241 Smlouvy o fungování EU lze ze strany členského státu požádat Komisi, aby předložila **návrhy na zrušení legislativního aktu**.
- Zástupci členských států zasedající na mezivládní konferenci také mohou postupem podle článku 48 odstavce 2 až 5 Smlouvy o EU rozhodnout o **změně smluv, mimo jiné za účelem rozšíření nebo omezení pravomocí EU**.

Příklad konkrétní pravomoci

- Článek 83
- 1. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem stanovit **formou směrnic** minimální pravidla týkající se **vymezení trestných činů a sankcí** v oblastech mimořádně závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat ji na společném základě.
- Článek 84
- Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem přijmout **pobídková a podpůrná opatření** pro činnost členských států v oblasti předcházení trestné činnosti, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

Příklad konkrétní pravomoci

- Článek 153
- 1. Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 151 **Unie podporuje a doplňuje činnost členských států** v těchto oblastech:
 - a) zlepšování především pracovního prostředí tak, aby bylo chráněno zdraví a bezpečnost pracovníků,
 - b) pracovní podmínky,
 - c) sociální zabezpečení a sociální ochrana pracovníků,
 - d) ochrana pracovníků při skončení pracovního poměru,....
- Za tímto účelem mohou Evropský parlament a Rada **směrnicemi** stanovit v oblastech uvedených v odst. 1 písm. a) až i) **minimální požadavky**, které se uplatní postupně s přihlédnutím ke stávajícím podmínkám a technickým předpisům jednotlivých členských států.
- Evropský parlament a Rada rozhodují řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Příklad konkrétní pravomoci

OCHRANA SPOTŘEBITELE

Článek 169

1. K podpoře zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele **přispívá Unie** k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, ...
2. Unie přispívá k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 **prostřednictvím:**
 - a) **opatření přijatých podle článku 114** v souvislosti s vytvářením vnitřního trhu;
 - b) opatření, která podporují, doplňují a sledují politiku členských států.

SBLIŽOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Článek 114

Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem **přijímají opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států**, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.

opatření = legislativní opatření